

Voorzetselverbindingen

Over preposities met een gereduceerd pronomen
en prepositiestranding

Bacheloreindwerkstuk semantiek
Nederlandse taal en cultuur
Universiteit Utrecht

JoJanneke van der Kaa
3342085

Begeleider: Eddy Ruys
Tweede lezer: Norbert Corver

24 januari 2013

Samenvatting

In het Nederlands doen zich verschijnselen voor op het gebied van preposities met gereduceerde pronomina en van prepositiestranding die met elkaar in verband gebracht lijken te kunnen worden. Bij PP's waarin de prepositie een zwak pronomen als complement kan nemen, blijkt deze prepositie tevens te kunnen stranden. Bij PP's waarin geen zwak pronomen als complement is toegestaan, blijkt ook prepositiestranding niet mogelijk. In eerder onderzoek, van Abels (2001) en Ruys (2008), is dit verband eveneens aangewezen.

In dit eindwerkstuk richt ik mij in eerste instantie op de afzonderlijke verschijnselen: preposities met een gereduceerd pronomen en prepositiestranding. Ik zal de verschijnselen los van elkaar proberen te verklaren. Een verklaring voor de data van preposities met een zwak pronominaal complement ligt in de mogelijkheid van de prepositie om klemtoon te dragen en te contrasteren. Binnen een adjunct-PP moet klemtoon gelegd worden, een zogenaamd pitch accent. Een gereduceerd pronomen kan hier alleen voorkomen als de prepositie contrasteerbaar is. Binnen een argument-PP is klemtoon niet verplicht. Hier kan een gereduceerd pronomen voorkomen als er geen contrast wordt getriggerd. Een verklaring voor de data van prepositiestranding ligt in de verbondenheid van de prepositie met het werkwoord. Van een PP die niet is verbonden met het werkwoord en zich als eiland gedraagt, kan de prepositie niet stranden. Een prepositie die als (quasi-)argument verbonden is met het werkwoord, kan wel stranden.

In het besluit probeer ik mijn afzonderlijke verklaringen met elkaar in verband te brengen. Hier zal blijkt dat dit slechts gedeeltelijk lukt. De eerste observatie in dit werkstuk is onvolledig en de samenhang die wordt aangewezen in de literatuur ontbreekt wanneer we alle observaties bekijken. Uiteindelijk zien we dat adjunct-PP's een uitzondering vormen op de verbinding tussen prepositiestranding en preposities met een zwak pronominaal complement die we in eerste instantie zagen. PP's die als adjunct fungeren en contrast toestaan, kunnen namelijk een gereduceerd pronomen als complement nemen, maar zijn uitgezonderd van prepositiestranding.

Inhoud

Samenvatting.....	2
0. Inleiding.....	4
1. Theoretisch kader.....	5
1.1 Ruys 2008.....	5
1.2 Abels 2001.....	5
1.2.1 Uitweiding over clitics.....	6
1.3 Het diepere verband.....	7
2. Preposities met een zwak pronomen.....	8
2.1 Zowel een gereduceerd, als een beklemtoond pronomen.....	8
2.2 Nooit een gereduceerd, uitsluitend een sterk pronomen.....	11
2.2.1 Descriptief en metalinguïstisch contrast.....	13
2.2.2 Contrastmogelijkheden voor ondanks en dankzij.....	13
2.2.3 Contrastmogelijkheden voor andere preposities die geen gereduceerd pronomen toestaan als complement.....	14
2.2.4 Voorzetseluitdrukkingen tegenover samengestelde preposities.....	14
2.3 Soms een gereduceerd pronomen, soms een beklemtoond pronomen.....	15
2.3.1 De prepositie door.....	17
2.4 Uitsluitend een gereduceerd pronomen, nooit een sterk pronomen.....	18
2.5 Onafhankelijk bewijs: scrambling en extrapositie.....	18
2.5.1 Scrambling.....	18
2.5.2 Extrapositie.....	19
3. Prepositiestranding.....	21
3.1 A-preposities.....	21
3.2 B-preposities.....	22
3.3 Een alternatieve benadering.....	24
3.3.1 Een beter alternatief.....	25
3.3.2 De positie van adjuncten ten opzichte van (quasi-)argumenten.....	27
4. Besluit.....	28
5. Referenties.....	29
Bijlage 1: Voorbeelden uit Walraven (1979)	
Bijlage 2: A- en B-preposities uit J. Zwarts (1997)	

0. Inleiding

In het Nederlands doen zich verschijnselen voor op het gebied van preposities met gereduceerde pronomina en van prepositiestranding die met elkaar in verband gebracht lijken te kunnen worden. Bij PP's waarin de prepositie een zwak pronomen als complement kan nemen, blijkt deze prepositie ook te kunnen stranden: (1). Bij PP's waarin geen zwak pronomen als complement is toegestaan, blijkt ook prepositiestranding niet mogelijk: (2).

(1)

Een kindje hangt aan Anneke/haar/d'r.
Pieter zit op zijn vader/hem/'m.
Hij zingt nooit voor iemand/mij/me.

Er hangt een kindje aan.
Daar zit Pieter op.
Hier zingt hij nooit voor.

(2)

Ko hoort het nieuws aangaande Marie/haar/*d'r.
In plaats van de buurman/hem/*'m sloeg Piet Marie.
Dat verhaal is volgens JoJanneke/mij/*me onjuist.

*Daar hoort Ko het nieuws aangaande.
*Hier sloeg Piet Marie in plaats van.
*Waar is het verhaal volgens onjuist?

In dit eindwerkstuk richt ik mij op de verschijnselen in (1) en (2): preposities met een gereduceerd pronomen en prepositiestranding. Ik bekijk wat eerder onderzoek over deze observaties zegt. Dan zal ik de verschijnselen los van elkaar proberen te verklaren. Tot slot tracht ik deze verklaringen met elkaar in verband te brengen.

In het eerste hoofdstuk, het theoretisch kader, laat ik zien hoe sterk de verschijnselen in (1) en (2) met elkaar verbonden zijn. Hiervoor reflecteer ik op Ruys (2008), omdat er volgens hem een positief verband bestaat tussen de posities waar preposities met een zwak pronomen zijn toegestaan en de posities waaruit prepositiestranding is toegestaan. Verder kijk ik naar Abels (2001), omdat er volgens hem in alle talen een positief verband bestaat tussen het toestaan van clitische pronomina als complement van een prepositie en het toestaan van prepositiestranding. Ik bekijk in een uitweiding Cardinaletti en Starke (1999) en C.J.W. Zwart (1997) om uit te zoeken of de Nederlandse gereduceerde pronomina ook een soort clitics zijn.¹ Uit deze beschouwingen zal blijken dat zowel Ruys als Abels geen verklaring heeft voor de data in (1)-(2), maar vooral dat deze verschijnselen deel uit lijken te maken van een groter geheel. Een diepere analyse van dat grote geheel is geen onderwerp van mijn onderzoek.

In hoofdstuk 2 bezin ik mij op preposities met een (on)beklemtoond persoonlijk voornaamwoord. Ik maak hiervoor gebruik van de data van Walraven (1979) en vul deze aan met eigen voorbeelden. Een theorievorming ontbreekt bij Walraven, daarom bouw ik aan mijn eigen hypothese en ondersteun ik deze met tests en onafhankelijk bewijs. Een verklaring voor de data ligt in de mogelijkheid van de prepositie om klemtoon te dragen en te contrasteren. Binnen een adjunct-PP moet klemtoon gelegd worden. Hierbij kan een gereduceerd pronomen alleen voorkomen als de prepositie contrasteerbaar is. Binnen een argument-PP is klemtoon niet verplicht. Hier kan een gereduceerd pronomen voorkomen als er geen contrast wordt getriggerd.

Na preposities met een onbeklemtoond pronomen, is in hoofdstuk 3 prepositiestranding aan de beurt. Ik overweeg, met behulp van eigen voorbeelden, kritisch de verklaringen die J. Zwarts (1997) geeft. Hieruit zal blijken dat zijn theorie, die gebaseerd is op syntactische complexiteit, op verschillende punten wankelt. Een betere verklaring voor de data ligt in de verbondenheid van de prepositie met het werkwoord. Een PP die niet is verbonden met het werkwoord en zich als eiland gedraagt, kan de prepositie niet stranden. Een prepositie die als (quasi-)argument verbonden is met het werkwoord, kan wel stranden.

¹ Om te voorkomen dat er in het vervolg verwarring ontstaat bij verwijzingen naar Zwart (1997) en Zwarts (1997), maak ik gebruik van hun voorletters: Cornelius Jan-Wouter Zwart wordt dus C.J.W. Zwart en Joost Zwarts wordt J. Zwarts.

In het besluit probeer ik mijn verklaring voor het voorkomen van preposities met een gereduceerd pronomen en mijn verklaring voor prepositiestranding met elkaar in verband te brengen. Hier zal blijken dat dit maar gedeeltelijk lukt en dat de eerste observatie in (1)-(2) onvolledig is. Als we alle data naast elkaar leggen, zien we dat adjuncten een uitzondering vormen op het verband dat (1) en (2) lijken te suggereren. PP's die als adjunct fungeren kunnen namelijk, mits ze contrast toestaan, wel een gereduceerd pronomen als complement nemen, maar zijn uitgezonderd van prepositiestranding.

1. Theoretisch kader

De verschijnselen in (1) en (2) zijn in allerlei gedaanten al eerder geobserveerd en geanalyseerd. Ruys (2008) bekijkt in dat kader de overeenkomsten tussen de distributie van gestrande preposities en van preposities met een gereduceerd pronomen. Daarnaast beargumenteert Abels (2001) dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen twee soorten talen: talen waarin zowel P-stranding, als clitics als complement van P voorkomen en talen waarin noch P-stranding, noch clitics als complement van P voorkomen. Hieronder bekijk ik de observaties en schets een mogelijk verband om de verschijnselen in (1)-(2) te kunnen inkaderen. Een verdere analyse van dat verband is geen onderwerp van mijn onderzoek.

1.1 Ruys 2008

Ruys beargumenteert dat in het Nederlandse middenveld P-stranding alleen mag voorkomen op posities waar ook een prepositie met een onbeklemtoond, zwak pronomen als complement mag voorkomen [2008: 554]. Hij laat zien dat in een ongemarkeerde positie, bij een niet gescrambelde PP, beide verschijnselen zich kunnen voordoen: (3). In een gemarkeerde positie, bij een gescrambelde PP, leveren beide verschijnselen een onwelgevormde zin op: (4).

- (3) [Ruys 2008: 557]
a. dat Jan niet op 'm/d'r/ze/je/me had gerekend
b. de beslissing waar_i Jan niet [_{PP} t_i op] had gerekend

- (4) [Ruys 2008: 557]
a. *dat Jan op 'm/d'r/ze/je/me niet had gerekend
b. *de beslissing waar_i Jan [_{PP} t_i op]_j niet t_j had gerekend

Voor Ruys is de distributie van gestrande P en van P met een zwak pronomen een middel om de ongemarkeerde basispositie van PP's in het Nederlandse middenveld vast te stellen [2008: 549]. Om dit te doen heeft hij preposities nodig die kunnen stranden en die een zwak pronomen als complement kunnen nemen. Hij laat daarom preposities die nooit stranden en nooit een zwak pronomen als complement nemen, zoals de preposities in (2), buiten beschouwing. Zijn theorie is dus geen verklaring voor de data in (1) en (2). De verschijnselen die we in (1) zien komen desalniettemin sterk overeen met wat we zien in (3). Als we daarnaast loslaten dat de preposities in (2) anders zijn dan die in (4), zien we ook hier overeenkomsten. Ik kom onder 1.3 terug op de mogelijke aard van dit verband.

1.2 Abels 2001

De verschijnselen in (1)-(4) strekken zich nog verder uit. Abels observeert dat deze verschijnselen zich in alle talen voordoen [2001: 1-7]. Hij onderscheidt twee soorten talen. In de eerste plaats zijn er talen die geen P-stranding toestaan, deze staan ook geen clitische pronomina toe als complement

van P: (5).² Als voorbeelden hiervan neemt hij vooral het Servo-Kroatisch, verder het Spaans, Grieks, Bulgaars, Duits en Hausa. Ten tweede zijn er talen die wel P-stranding toestaan, al en alleen deze talen staan ook clitics toe als het complement van P: (6).³ Als voorbeelden hiervan neemt Abels vooral het Zweeds, verder het Engels, IJslands, Noorweegs en Gbadi.

(5) Servo-Kroatisch:

- a. * Kim je govorila Ana sa? [Merchant 1999: 114]
Wie is gepraat Ana met?
Met wie heeft Ana gepraat?
- b. * Prema joj trče. [Abels 2001: 1]
Naar haar_{cl} rennen.
Ze rennen naar haar.

(6) Zweeds:

- a. Vem har Peter talat med? [Merchant 2001: 93]
Wie heeft Peter gepraat met?
Met wie heeft Peter gepraat?
- b. Han trodde på na. [Abels 2001: 5]
Hij geloofde op haar_{cl}.
Hij geloofde in haar.

Abels schetst een erg zwart-wit beeld van het toestaan van clitics als complement van P en P-stranding. Er zijn slechts twee soorten talen: talen waarin beide verschijnselen voorkomen en talen waarin geen van deze verschijnselen voorkomen. Volgens Abels bestaat er dus geen taal waarin het soms wel en soms niet kan. Ondanks de data die we zien in (1), is het Nederlands volgens hem een taal waarin geen P-stranding voorkomt [Ruys 2008: 556]. Volgens Abels valt het Nederlands daarom in dezelfde categorie als het Servo-Kroatisch en zouden Nederlandse preposities dus ook geen clitisch pronomina als complement van P moeten toestaan. De vraag is nu of, in tegenstelling tot wat Abels vindt, de Nederlandse gereduceerde pronomina die kunnen voorkomen als complement van P gekwalificeerd kunnen worden als clitics.

1.2.1 Uitweiding over clitics

De term 'clitic' is nu al enkele keren gevallen en het wordt tijd dat we die eens nader bekijken. Cardinaletti en Starke (1999) differentiëren tussen clitische en zwakke pronomina. Clitics zijn tekortschietende frasen die hoofden zijn in de oppervlaktestructuur, terwijl zwakke pronomina tekortschietende frasen zijn die voorkomen als maximale projecties in de oppervlaktestructuur [Cardinaletti en Starke 1999: 170]. Zij geven geen kwalificatie voor de Nederlandse gereduceerde pronomina, maar C.J.W. Zwart (1997) geeft voorbeelden die erop wijzen dat Nederlandse gereduceerde pronomina inderdaad hoofden zijn en dus gekwalificeerd kunnen worden als clitics.

C.J.W. Zwart neemt aan dat Nederlandse zwakke pronomina clitics zijn, voornamelijk gebaseerd op woordvolgorde [1997: 117-127]. Zijn data laten zien dat, in dezelfde zin, een DP een andere plaats heeft dan een zwak pronomina. Als we aannemen dat de DP's in de specificerderpositie van een Agreement Phrase staan, dan laten de voorbeelden met scrambling in (7) en met dubbele objectconstructies in (8) zien dat onbeklemtoonde pronomina een dergelijke positie niet bezetten. Dit wordt verklaard als we aannemen dat deze pronomina hoofden zijn. De

² Abels geeft in zijn artikel geen eigen voorbeeld van P-stranding uit het Servo-Kroatisch. Het voorbeeld dat hier is weergegeven in (5a) heeft hij overgenomen van Merchant (1999).

³ Van P-stranding in het Zweeds geeft Abels in zijn artikel helemaal geen voorbeeld. Het voorbeeld dat is weergegeven in (6a) heb ik hier voor de volledigheid zelf opgenomen en is ontleend aan Merchant (2001).

voorbeelden in (7)-(8) ondersteunen daarmee dat de Nederlandse gereduceerde pronomina clitics zijn en daarom verplaatsen naar posities die niet beschikbaar zijn voor DP's.

- (7) [C.J.W. Zwart 1997: 122]
a. dat Jan gisteren Marie gekust heeft
b. dat Jan (*gisteren) 'r gekust heeft

- (8) [C.J.W. Zwart 1997: 123-124]
a. dat Jan Marie het boek gegeven heeft
b. ?? dat Jan het boek Marie gegeven heeft
c. dat Jan 't Marie gegeven heeft
d. ?? dat Jan Marie 't gegeven heeft
e. dat Jan d'r het boek gegeven heeft
f. * dat Jan het boek 'r gegeven heeft
g. dat Jan 't 'r gegeven heeft
h. ? dat Jan 'r 't gegeven heeft.

Abels' belangrijkste vereiste voor een kwalificatie van een pronomen als clitic, is dat deze moet verplaatsen waar een andere DP op dezelfde plaats kan blijven staan [2001: 1]. Gek genoeg is dat precies wat we zien in (7) en (8): Nederlandse zwakke pronomina komen op andere plaatsen voor dan DP's. Dit ondersteunt de analyse dat het Nederlands clitics heeft en deze kunnen voorkomen als complement van P. Op basis van het voorgaande moeten we concluderen dat Abels ongelijk heeft als hij zegt dat het Nederlands geen clitics als complement van P en geen P-stranding toestaat. Hij geeft geen verklaring voor waarom de Nederlandse data in (1) en (2) zijn zoals ze zijn. Toch gaan we Abels' analyse nog niet in de prullenbak werpen. Laten we, met het oog op het theoretisch kader waarin we ons bevinden, in 1.3 eens nader bekijken hoe zijn betoog in het grotere geheel past.

1.3 Het diepere verband

De vraag die zich na het bekijken van Ruys (2008) opdringt is deze: hebben we in (1) en (2) niet met dezelfde verschijnselen te maken als in (3) en (4)? Dit lijkt misschien onmogelijk, maar in feite is er weinig nodig om het plausibel te maken. Als we aannemen dat de preposities in (2), die nooit stranding en een gereduceerd pronomen toestaan, uitsluitend kunnen voorkomen in wat Ruys gemarkeerde posities noemt en de preposities in (1), die wel stranding en een gereduceerd pronomen toestaan, een ongemarkeerde positie kunnen bezetten, dan lijkt het waarschijnlijk dat het antwoord op de vraag die ik zojuist stelde 'ja' is.

Wanneer we loslaten dat Abels het Nederlands in een ander hokje heeft zitten dan de voorbeelden in (1)-(4) doen vermoeden, dan kunnen we de puzzel compleet maken. Als je namelijk aanneemt dat Abels' talen zoals het Servo-Kroatisch in (5) alleen preposities bezitten zoals die in (2) en dit preposities zijn die alleen in de gemarkeerde posities zoals in (4) kunnen voorkomen, dan komen de op het eerste gezicht zeer verschillende observaties in (2), (4) en (5) overeen. Als je daarnaast aanneemt dat Abels' talen zoals het Zweeds in (6) preposities bezitten zoals die in (1) en dit preposities zijn die in ongemarkeerde posities zoals in (3) kunnen voorkomen, dan bestaat er een overkoepelend verband tussen de data in (1)-(2), de data van Ruys in (3)-(4) en die van Abels in (5)-(6).

Het belangrijkste doel van dit theoretisch kader is bereikt: de verschijnselen in (1)-(2) zijn ingebed in observaties die ook in eerder onderzoek naar voren kwamen. Het lijkt alsof verschijnselen die op het eerste gezicht verschillend zijn, steeds hetzelfde laten zien. Met andere woorden: misschien zien we in (1)-(6) een groter geheel, een dieper verband, aan de oppervlakte komen. Of een zodanig sterk verband daadwerkelijk bestaat, zal blijken in hoofdstuk 4: het besluit. Daar leggen we de verschijning van preposities met een gereduceerd pronomen in hoofdstuk 2 en de verschijning van prepositiestranding in hoofdstuk 3 naast elkaar.

2. Preposities met een zwak pronomen

Walraven (1979) observeerde dat sommige preposities altijd, sommige preposities nooit en andere preposities soms gevolgd kunnen worden door een gereduceerd pronomen. Zijn data zijn interessant, maar een theorievorming ontbreekt. Terwijl ik in dit hoofdstuk een inventaris opmaak van zijn observaties en deze aanvul met eigen voorbeelden, werk ik langzaam toe naar een sluitende hypothese.

We zullen zien dat binnen een adjunct-PP altijd ergens klemtoon moet rusten. Als de prepositie contrast toestaat, kan deze zelf beklemtoond worden, anders moet er klemtoon op het complement. Binnen een argument-PP is klemtoon niet verplicht. Bij het triggeren van een contrastlezing (bijvoorbeeld door topicalisatie of een contrastconstructie), is klemtoon echter wel verplicht. Aangezien een argument-prepositie geen contrast toestaat, komt de klemtoon dan op het complement. Met andere woorden: een onwelgevormde uiting ontstaat wanneer er klemtoon binnen de PP moet, maar er geen klemtoon binnen de PP kan.

2.1 Zowel een gereduceerd, als een beklemtoond pronomen

Walraven laat zien dat sommige preposities in elke positie gevolgd kunnen worden door een onbeklemtoond pronomen [1979: 206-207]. In zijn voorbeelden bekijkt hij de PP waar deze normaal gesproken voorkomt en de PP wanneer deze is getopicaliseerd. In (9) staat zijn voorbeeld met *naast*.⁴⁵ Er zijn veel meer soortgelijke preposities, neem bijvoorbeeld *op* en *aan*, zoals te zien is in (10) en (11).

(9)

[Walraven 1979: 206]

- a. Het kind met de ballon liep naast hem/'m.
- b. Naast hem liep het kind met de ballon.
- c. Naast 'm liep het kind met de ballon.

(10)

- a. Piet is op jou/je in slaap gevallen.
- b. Op jou is Piet in slaap gevallen.
- c. Op je is Piet in slaap gevallen.

(11)

- a. Er hangt een kind aan haar/d'r.
- b. Aan haar hangt een kind.
- c. Aan d'r hangt een kind.

Zeer terloops haalt Walraven aan dat er een verschil in betekenis kan optreden bij vooropplaatsing van een voorzetsel met een onbeklemtoond persoonlijk voornaamwoord [1979: 208]. Hij noemt het verschil dat we zien tussen (12b) en (12c), maar gaat hier niet dieper op in.

⁴ Om te kunnen zien dat de generalisaties in dit eindwerkstuk kloppen voor Walravens data, is een genummerd overzicht van zijn voorbeelden integraal opgenomen in bijlage 1.

⁵ Het is een vreemde gewaarwording dat Walraven in zijn voorbeelden bijna uitsluitend gebruik maakt van het paar *hem-'m*. In totaal geeft hij negentien voorbeelden waarin slechts twee maal een ander paar voorkomt: één keer *mij-me* en één keer *jou-je*. Bij reproductie van zijn voorbeelden met wat meer variatie, blijkt dat Walravens eenzijdigheid geen problemen oplevert. Dit wordt gedemonstreerd in (I):

(I)

- a. Het kind met de ballon liep naast hem/haar/mij/jou/hen/'m/d'r/me/je/ze.
- b. Naast hem/haar/mij/jou/hen liep het kind met de ballon.
- c. Naast 'm/d'r/me/je/ze liep het kind met de ballon.

(12)

- a. De ring lag onder hem/'m.
- b. Onder hém lag de ring.
- c. Ónder 'm lag de ring.

Het verschil tussen (12b) en (12c) is belangrijk voor mijn hypothese. Voorlopig formuleer ik die als in (13), verderop in dit hoofdstuk volgen nog twee aanpassingen.

(13) Voorlopige hypothese I

Binnen een getopicaliseerde PP moet ergens klemtoon rusten, hierdoor ontstaat een contrastlezing. Wanneer de prepositie contrasteert, draagt deze klemtoon en staat een onbeklemtoond pronomen toe als complement.

Laten we, om helder te krijgen wat de hypothese in (13) concreet betekent, het voorbeeld in (12) nader bekijken. In (12a) is niet zoveel te zeggen over de klemtoonverdeling van de PP, maar bij topicalisatie blijkt dat je ergens in de PP klemtoon moet hebben, een zogenaamd 'pitch accent': ofwel op de prepositie, ofwel op het complement. Afhankelijk van waar de klemtoon ligt, ontstaat het betekenisverschil waar Walraven over spreekt. In (12b) ligt de klemtoon op het complement *hem* en daardoor ontstaat een contrastlezing tussen *hem* en iemand anders. Mijn contrastconstructie in (14a) verduidelijkt dit verschil. Er is hier geen contrast tussen de eerste *onder* en de tweede *onder*, want die zeggen in principe hetzelfde. Het contrast zit hier tussen *haar* en *hém*, waardoor er klemtoon op het complement moet en een onbeklemtoond pronomen hier dus een onwelgevormde uiting oplevert. In (12c) ligt de klemtoon op de prepositie *onder* en daardoor ontstaat een contrastlezing tussen *onder* en ergens anders. Dit verschil wordt in (14b) verduidelijkt. Hier is geen contrast tussen *Piet* en *hem*, want die refereren aan dezelfde persoon. Het contrast zit hier tussen *naast* en *ónder*, waardoor er geen klemtoon op het complement hoeft en dit dus wel een onbeklemtoond pronomen kan zijn.

(14)

- a. De ring lag niet onder haar, maar onder hém/*'m.
- b. De ring lag niet naast Piet, maar ónder hem/'m.

Preposities als *met* en *naar* kunnen ook voorkomen met een gereduceerd pronomen. Bij topicalisatie van de PP klinkt de zin echter gekunsteld als de prepositie een zwak pronominaal complement heeft: (15)-(16). Wellicht is het moeilijker om klemtoon op deze preposities te vestigen dan op de preposities in (9)-(12). De contrastconstructie kan gebruikt worden om te testen of deze preposities inderdaad moeilijk te beklemtonen zijn, we verwachten in dat geval een ongelukkige zin. De voorbeelden in (17) laten zien dit inderdaad zo is.

(15)

- a. Ik sta morgenvroeg met haar/d'r op.
- b. Met haar sta ik morgenvroeg op.
- c. ?Met d'r sta ik morgenvroeg op.

(16)

- a. Mijn vriendje rent naar mij/me.
- b. Naar mij rent mijn vriendje.
- c. ??Naar me rent mijn vriendje.

(17)

- a. ?Ik sta morgenvroeg niet voor Marie op, maar mét haar.
- b. ??Mijn vriendje rent niet langs mij, maar náár mij.

Het wordt een stuk natuurlijker als we deze preposities uitbreiden tot *met...mee* en *naar...toe*: (15')-16'). In deze voorbeelden kan het tweede deel van de prepositie (*mee* of *toe*) klemtoon nemen, zodat het eerste deel van de prepositie en het complement onbeklemtoond kunnen blijven. In (17') is te zien dat de contrastconstructies met deze toevoegingen aanzienlijk verbeteren.

(15')

- a. Ik sta morgenvroeg met haar/d'r mee op.
- b. Met haar mee sta ik morgenvroeg op.
- c. Met d'r mee sta ik morgenvroeg op.

(16')

- a. Mijn vriendje rent naar mij/me toe.
- b. Naar mij toe rent mijn vriendje.
- c. Naar me toe rent mijn vriendje.

(17')

- a. Ik sta morgenvroeg niet voor Marie op, maar met haar méé.
- b. Mijn vriendje rent niet langs mij, maar naar mij tóé.

Een prepositie die ik in dit kader nog wil bespreken is *om*. Bij locatief gebruik, blijkt *om* vergezeld te kunnen gaan van een onbeklemtoond pronomen. Uitbreiding tot *om...heen* is optioneel, maar is niet verplicht: (18). Directioneel gebruik van *om* levert echter onwelgevormde zinnen op wanneer de prepositie niet wordt uitgebreid tot *om....heen*: (19). De contrastconstructies in (20) maken nog eens duidelijk dat bij locatief gebruik volstaan kan worden met *om*, maar bij directioneel gebruik uitbreiding tot *om...heen* vereist is.

(18)

- a. De carnavalsvierders hebben om hem/'m (heen) gedanst.
- b. Om hem (heen) hebben de carnavalsvierders gedanst.
- c. Om 'm (heen) hebben de carnavalsvierders gedanst.

(19)

- a. De carnavalsvierders zijn om hem/ 'm *(heen) gedanst.
- b. Om hem *(heen) zijn de carnavalsvierders gedanst.
- c. Om 'm *(heen) zijn de carnavalsvierders gedanst.

(20)

- a. De carnavalsvierders hebben niet tegenover Jan gedanst, maar om hem (heen).
- b. De carnavalsvierders zijn niet tegen Jan aan gedanst, maar om hem *(heen).

Er bestaat een semantisch verschil tussen (18) en (19): in (18) is de semantische waarde van de prepositie *om* 'op die plaats', in (19) is de semantische waarde van de prepositie 'in die richting'. Met andere woorden, de functie of het 'gebruik' *om* in (18) is locatief en in (19) directioneel. In de voorbeelden zien we dat het gebruik van deze prepositie van vitaal belang is voor zijn mogelijkheden om klemtoon te dragen en dus een zwak pronomen als complement te nemen. Op het belang van het gebruik van preposities kom ik in de volgende secties nog terug.

2.2 Nooit een gereduceerd, uitsluitend een sterk pronomen

In de vorige sectie werd zichtbaar dat topicalisatie van een PP zorgt voor verplichte beklemtoning binnen die PP. Deze beklemtoning leidt tot een bepaald contrast dat je kunt testen met een contrastconstructie. De preposities die we tot nu toe hebben gezien bleken allemaal in staat om te contrasteren, klemtoon te dragen en dus een zwak pronomen als complement te nemen.

Walraven merkte op dat andere preposities in elke positie een sterk pronomen bij zich dienen te hebben [1979: 207-209]. Hij laat ook zien dat zogenaamde voorzetsluitdrukkingen niet gevolgd kunnen worden door een onbeklemtoond pronomen.⁶ Wederom geeft hij geen verklaring voor zijn data. In (21)-(24) geef ik respectievelijk Walravens voorbeelden met *volgens*, *door*, *buiten* en *met uitzondering van weer*.

(21) [Walraven 1979: 207]

- a. Dat verhaal is volgens hem/*'m onjuist.
- b. Volgens hem is dat verhaal onjuist.
- c. *Volgens 'm is dat verhaal onjuist.

(22) [Walraven 1979: 206]

- a. Het plan is door hem/*'m mislukt
- b. Door hem is het plan mislukt.
- c. *Door 'm is het plan mislukt.

(23) [Walraven 1979: 207]

- a. Niemand reageerde er buiten jou/*'je.
- b. Buiten jou reageerde er niemand.
- c. *Buiten je reageerde er niemand.

(24) [Walraven 1979: 207]

- a. Allen verlieten de ruimte met uitzondering van hem/*'m.
- b. Met uitzondering van hem verlieten allen de ruimte.
- c. *Met uitzondering van 'm verlieten allen de ruimte.

Walravens observaties komen bijna geheel overeen met die van mij, maar zijn voorbeeld met *door* in (22a) is incorrect wat betreft mij en mijn informanten. Mijns inziens is de ster voor 'm hier onterecht, aangezien *door 'm* wel degelijk welgevormd is. Omdat (22c) een correcte observatie is, is *door* een voorbeeld van een prepositie die soms een gereduceerd pronomen bij zich kan hebben. Ik bespreek deze daarom verder onder 2.3.

De observaties in (23) zijn weliswaar correct, maar er zijn contexten te bedenken waarin *buiten* toch een zwak pronomen bij zich kan hebben, net als de preposities die we zagen onder 2.1. Bezie het voorbeeld in (25) hieronder:

- (25) In mama is het lekker warm, maar...
- a. de temperatuur buiten haar/d'r is onaangenaam.
 - b. buiten haar is de temperatuur onaangenaam.
 - c. buiten d'r is de temperatuur onaangenaam.

De hypothese die we in (13) opstelden, biedt geen verklaring voor het verschil tussen (23) en (25). Als alleen topicalisatie zou zorgen voor verplichte beklemtoning binnen de PP, dan zou (23a) geen probleem moeten opleveren. Aangezien (23a) onwelgevormd is, gaat deze hypothese niet langer op.

⁶ Wellicht ten overvloede: een genummerd overzicht van al Walravens voorbeelden is te vinden in bijlage 1.

Ik formuleer daarom een nieuwe, opnieuw voorlopige, hypothese in (26). Verderop in dit hoofdstuk volgt nog één aanpassing die resulteert in de definitieve hypothese.

(26) Voorlopige hypothese II

Binnen een PP moet altijd ergens klemtoon rusten, hierdoor ontstaat een contrastlezing. Wanneer de prepositie contrast toestaat, kan deze zelf beklemtoond worden en staat een onbeklemtoond pronomen toe als complement.

De PP *buiten d'r* in (25a) en (25c) moet klemtoon dragen op *buiten*, aangezien *d'r* onbeklemtoond is. Dit zorgt voor een contrastlezing tussen *buiten* en ergens anders. In (23) is kennelijk iets bijzonders aan de hand waardoor *buiten* een beklemtoond pronomen vereist als complement. Dit bijzondere kan zitten in het feit dat deze prepositie niet in contrast kan staan tot iets anders en dus geen klemtoon kan dragen. In dat geval moet de klemtoon altijd op het complement. Laten we eens kijken of dat klopt door contrastconstructies te creëren tussen *in* en *buiten*. In (27) bekijken we een contrastconstructie met *buiten* zoals in (25), in (28) bekijken we er een met *buiten* zoals in (23).

(27) Het is niet onaangenaam in haar, maar buiten haar.

(28) *Hanneke reageerde niet in jou, maar buiten jou.

In (27) is geen contrast tussen *haar* en *haar*, want die refereren aan dezelfde persoon. Er blijkt wel een contrast mogelijk tussen de preposities *in* en *buiten*. De contrastconstructie dringt klemtoon op aan *buiten*. In (28) is geen contrast tussen *jou* en *jou*, want die refereren ook weer aan dezelfde persoon. Er blijkt hier echter geen contrast mogelijk tussen *in* en *buiten* en dus kan er geen klemtoon worden opgedrongen aan *buiten*. Er moet een pitch accent binnen de PP, maar dat kan niet en daardoor is de zin onwelgevormd.

We kunnen ons afvragen of de test in (28) wel betrouwbaar is. In (27) hebben we te maken met *buiten* in de betekenis 'niet binnen'. Het valt dus te verwachten dat de prepositie *in* hiermee perfect contrasteert. In (28) hebben we te maken met *buiten* in de betekenis 'behalve', 'uitgezonderd'. We hebben hier dus, zoals ook bij de prepositie *om(heen)* in (17)- (18), te maken met een semantisch verschil of een verschil in gebruik. Hoewel de preposities morfologisch aan elkaar gelijk zijn, heeft *buiten* in (23) en (28) een heel andere semantiek en vereist daardoor wellicht ook een heel ander contrast dan *buiten* in (25) en (27).

Een probleem waar we tegenaan lopen, is dat er geen contrasterende tegenhanger voor *buiten* in (23) gevonden kan worden. Het blijkt zelfs voor bijna alle preposities waarvan Walraven opmerkt dat ze nooit een gereduceerd pronomen toestaan moeilijk om te contrasteren: probeer bijvoorbeeld maar eens een tegenhanger voor *volgens* in (21) te bedenken. Het enige voorbeeld van opponenten in Walravens data van preposities die geen onbeklemtoond pronomen als complement toestaan, vinden we in *ondanks* en *dankzij*: (29) en (30).

(29)

[Walraven 1979: 207]

- a. De zoon ging ondanks hem/*'m emigreren.
- b. Ondanks hem ging de zoon emigreren.
- c. *Ondanks 'm ging de zoon emigreren.

(30)

[Walraven 1979: 207]

- a. Ik heb die betrekking dankzij hem/*'m gekregen.
- b. Dankzij hem heb ik die betrekking gekregen.
- c. *Dankzij 'm heb ik die betrekking gekregen.

Er moet benadrukt worden dat de hoeveelheid mogelijkheden om te contrasteren bij de prepositie *dankzij* of *ondanks* beperkt is tot één, terwijl een prepositie als *op* in (10) vele tegenhangers kan hebben: *achter, boven, naast, tegenover, voor*, enzovoort. De vraag is zelfs of met *ondanks* en *dankzij* wel een echt descriptief contrast te creëren valt, of dat eerder een metalinguïstisch contrast ontstaat.

2.2.1 Descriptief en metalinguïstisch contrast

Een descriptief contrast ontstaat door descriptieve negatie. Met descriptieve negatie verwerp je het voorgaande op grond van de inhoud. Een kenmerk van een descriptief contrast is dat je optioneel gebruik kunt maken van *maar wel*. In (31) geef ik hiervan enkele voorbeelden. Een metalinguïstisch contrast ontstaat door een metalinguïstische negatie. Dit is een manier om het voorafgaande te verwerpen op iedere denkbare grond: de vorm van een woord of zin, de manier waarop je iets uitspreekt, de stijl waarin je dat doet of vanwege de (ongewenste) implicaties die de uiting mogelijk met zich meebrengt [Huang 2007: 44-45]. Voorbeelden van metalinguïstisch contrast staan in (32).

(31)

- a. Ik ga op wintersport niet snowboarden, maar wel skiën.
- b. Jip speelde niet met Takkie, maar wel met Janneke.
- c. De ring lag niet onder haar, maar wel onder hém.
- b. De ring lag niet naast Piet, maar wel ónder 'm.

(32)

- a. Je eet geen peer, je eet een Conference.
- b. Piet woonde niet in Den Haag, hij woonde in 's-Gravenhage.
- c. Ze gaat niet regelmatig bij haar moeder langs, ze gaat er elke dag langs.
- d. De chocolademelk is niet warm, hij is heet.

Je kunt metalinguïstisch contrast onderscheiden van descriptief contrast door *maar wel* in te voegen. Dat klinkt bij een descriptief contrast prima, zoals te zien was in (31). In een metalinguïstisch contrast klinkt het echter onnatuurlijk om *maar wel* te gebruiken: (32').

(32')

- a. ??Je eet geen peer, maar wel een Conference.
- b. ??Piet woonde niet in Den Haag, maar wel in 's-Gravenhage.
- c. ??Ze gaat niet regelmatig bij haar moeder langs, maar wel elke dag.
- d. ??De chocolademelk is niet warm, maar wel heet.

2.2.2 Contrastmogelijkheden voor *ondanks* en *dankzij*

We kunnen *maar wel* gebruiken om te testen of een contrast tussen bijvoorbeeld de opponenten *ondanks* en *dankzij* descriptief is of metalinguïstisch. Uit (33a) blijkt dat *ondanks* en *dankzij* een contrast vormen, door *maar wel* in te voegen zien we in (33b) dat ze een metalinguïstisch contrast vormen. Deze preposities zijn dus geen echte opponenten zoals *in* en *buiten* in (27), maar eerder schijnbare opponenten die dus geen descriptief contrast toestaan.

(33)

- a. Ik studeer geen Nederlands *dankzij* taalbeheersing, ik studeer Nederlands *ondanks* taalbeheersing.
- b. *Ik studeer geen Nederlands *dankzij* taalbeheersing, maar wel *ondanks* taalbeheersing.

We zijn het zijspoor naar metalinguïstisch contrast opgegaan omdat *buiten* in (28) niet (descriptief) kon contrasteren met *in*, daardoor geen klemtoon mocht dragen en dus geen onbeklemtoond

pronomen toegestaan was als complement van deze prepositie. We ontdekten dat het onmogelijk was om een prepositie te bedenken die een goede tegenhanger bood voor deze *buiten* en voor de andere preposities die geen gereduceerd pronomen als complement toestaan. Er leek wel contrast mogelijk tussen *ondanks* en *dankzij*. Bij nader inzien bleek dit contrast niet 'echt', niet descriptief, maar metalinguïstisch.

Het is nu interessant om te onderzoeken of preposities die geen descriptief contrast toestaan, in een metalinguïstische contrastconstructie vergezeld kunnen gaan van een onbeklemtoond pronomen. We verwachten dat dit inderdaad het geval is, omdat ieder contrast klemtoon vereist op wat er tegen elkaar wordt afgezet. Omdat het nogal moeilijk bleek om voor *buiten* of *volgens* een opponent te bedenken, richt ik me opnieuw op *ondanks* en *dankzij*.

(34)

- a. Mijn cijfer is niet zo hoog dankzij jou, het is zo hoog ondanks jou/je.
- b. Jouw cijfer is niet zo hoog ondanks mij, het is zo hoog dankzij mij/me.

Uit (34) blijkt dat een metalinguïstisch contrast ervoor kan zorgen dat preposities klemtoon kunnen nemen en daardoor vergezeld kunnen gaan van een onbeklemtoond pronomen, zelfs als in een normale zin of in een descriptieve contrastconstructie geen klemtoon en dus geen gereduceerd pronomen is toegestaan.

2.2.3 Contrastmogelijkheden voor andere preposities die geen gereduceerd pronomen toestaan als complement

Het blijkt steeds opnieuw dat de mogelijkheid van een prepositie om te contrasteren van belang is voor zijn mogelijkheid om een gereduceerd pronomen als complement te nemen. Het niet toestaan van contrast kan verklaren waarom *volgens* in (21) en *met uitzondering van* in (24), net als *buiten* in (23), nooit gevolgd kunnen worden door een gereduceerd pronomen. In (35) proberen we met deze preposities een descriptieve en een metalinguïstische contrastconstructie te creëren om dit te testen.

(35)

- a. *Janneke is niet aardig namens hem, maar wel volgens hem/'m.
- b. ?Janneke is niet aardig namens hem, ze is aardig volgens hem/'m.
- c. *Ze verlieten de ruimte niet in verband met hem, maar wel met uitzondering van hem/'m.
- d. ?Ze verlieten de ruimte niet in verband met hem, ze verlieten de ruimte met uitzondering van hem/'m.

De preposities *volgens* en *met uitzondering van* staan geen descriptief contrast toe en metalinguïstisch contrast is problematisch. We zien hierdoor onwelgevoerde en onnatuurlijke zinnen ontstaan, zoals we ook zagen toen we in (28) probeerden om *buiten* te contrasteren. Dit bewijst opnieuw de hypothese: wanneer de prepositie contrast toestaat, kan deze zelf beklemtoond worden en staat een onbeklemtoond pronomen toe als complement. De preposities in (21), (23) en (24) hebben geen mogelijkheden om te contrasteren en kunnen dus ook niet vergezeld gaan van een gereduceerd pronomen.

2.2.4 Voorzetseluitdrukkingen tegenover samengestelde preposities

Vorzetseluitdrukkingen, zoals *met uitzondering van*, zijn een vaste combinatie van woorden waaronder ten minste één voorzetsel. We hebben gezien dat deze voorzetseluitdrukkingen niet kunnen contrasteren en dus geen klemtoon toestaan om hun complement daarvan te vrijwaren. Samengestelde preposities, zoals *vanachter*, zijn op een soortgelijke manier opgebouwd: ze

combineren voorzetsels om tot een nieuwe prepositie te komen. Walraven geeft geen voorbeelden van dit soort preposities, maar ik heb er enkele opgenomen in (36).

In tegenstelling tot voor voorzetseluitdrukkingen, is het niet moeilijk om voor samengestelde preposities een alternatief te bedenken en dus verwachten we dat deze preposities wel klemtoon toestaan. In (37) blijkt dit inderdaad het geval en zien we dat de samengestelde preposities uit (36) kunnen contrasteren, klemtoon kunnen dragen en dus een gereduceerd pronomen als complement kunnen nemen.

(36)

- a. Vanachter mijn vader keek ik naar de juf.
- b. De groten zitten bovenop de kleintjes.
- c. De baby ligt onderin zijn moeders buik.

(37)

- a. Ik keek niet langs mijn vader naar de juf, maar vanachter hem/'m.
- b. De groten zitten niet naast de kleintjes, maar bovenop hen/ze.
- c. De baby ligt niet bovenin zijn moeders buik, maar onderin haar/d'r.

Inmiddels hebben we genoeg bewijs gezien voor het belang van contrast voor de mogelijkheid van een prepositie om een onbeklemtoond pronomen als complement te nemen. De vraag die zich na dit alles opdringt is deze: waarom hebben sommige preposities wel een (descriptieve) contrasterende tegenhanger, een semantisch alternatief, en andere niet? Dat moet nader onderzoek uitwijzen.

2.3 Soms een gereduceerd pronomen, soms een beklemtoond pronomen

Als Walraven kijkt naar voorzetselvoorwerpen, ontdekt hij een opmerkelijk verschijnsel: hoewel een onbeklemtoond pronomen normaal gesproken is toegestaan als complement van een voorzetselvoorwerp, blijkt dat dit bij topicalisatie niet het geval is: (38). Een verklaring voor deze observatie ontbreekt alweer. Bij andere voorzetselvoorwerpen, die bovendien een andere prepositie dan *op* selecteren, zien we hetzelfde verschijnsel. Bekijk bijvoorbeeld *twijfelen aan* (39) en *verlangen naar* (40).

(38)

[Walraven 1979: 205]

- a. Hij rekt op mij/me
- b. Op mij kun je altijd rekenen.
- c. *Op me kun je altijd rekenen.

(39)

- a. Janneke heeft al die jaren aan mij/me getwijfeld.
- b. Aan mij heeft Janneke al die jaren getwijfeld.
- c. *Aan me heeft Janneke al die jaren getwijfeld.

(40)

- a. Ze verlangt sinds hun jeugd naar hem/'m.
- b. Naar hem verlangt ze sinds hun jeugd.
- c. *Naar 'm verlangt ze sinds hun jeugd.

In (10) hebben we gezien dat *op* altijd een gereduceerd pronomen toestaat. Als deze prepositie echter onderdeel uitmaakt van een voorzetselvoorwerp, zoals in (38), dan blijkt dit niet langer het geval. Nu is het interessant om te kijken of voorzetsels als *naast*, *onder* en *bij*, die volgens Walraven altijd gevolgd kunnen worden door een zwak persoonlijk voornaamwoord, dat ook kunnen als ze onderdeel uitmaken van een voorzetselvoorwerp. Een voorzetselvoorwerp met *naast* is helaas

onvindbaar in het Nederlands, maar we hebben wel *gebukt gaan onder* en *horen bij* [Haeseryn 2012: sectie 20/06/02]. Bekijk de voorbeelden in (41) en (42).

(41)

- a. Die ouders gaan vreselijk onder haar/d'r gebukt.
- b. Onder haar gaan die ouders vreselijk gebukt.
- c. *Onder d'r gaan mijn ouders vreselijk gebukt.

(42)

- a. Tess heeft altijd bij mij/me gehoord.
- b. Bij mij heeft Tess altijd gehoord.
- c. *Bij me heeft Tess altijd gehoord.

Preposities die normaal gesproken bij topicalisatie kunnen voorkomen met een gereduceerd pronomen, blijken dat niet te kunnen als ze deel uitmaken van een voorzetselvoorwerp. Hier moeten we terugkeren naar een observatie die we eerder bij *om(heen)* in (18) en (19) en bij *buiten* in (23) en (25) ook al zagen: het gebruik van een prepositie is bepalend voor zijn eigenschappen. Het verschil tussen (10) en (38) is echter van een andere orde dan het verschil tussen bijvoorbeeld (23) en (25). In plaats van altijd of nooit, kan een voorzetselvoorwerp-prepositie soms een gereduceerd pronomen als complement nemen.

Wat maakt een prepositie die een voorzetselvoorwerp inleidt nou zo bijzonder? We moeten ons realiseren dat we tot nu toe alleen preposities hebben beken die en adjunct inleiden. Voorzetselvoorwerpen zijn echter geen adjuncten. Een voorzetselvoorwerp is een argument en wordt dus verplicht geselecteerd door het werkwoord. In andere woorden: *op* in (38) betekent niet hetzelfde als *op* in (10). Sterker nog, het is aannemelijk dat *op* in (38) helemaal niets betekent, omdat deze prepositie door het werkwoord verplicht werd geselecteerd om een argument in te leiden.

Als een prepositie geen semantische inhoud heeft, dan valt te verwachten dat deze ook geen semantisch alternatief (contrast) heeft. Pogingen om voorzetselvoorwerpen in een contrastconstructie te plaatsen, zullen dus uitdraaien op onwelgevormde zinnen. In (43) staan contrastconstructies met de voorzetselvoorwerpen uit (38)-(42). Inderdaad blijken deze stuk voor stuk onwelgevormd te zijn.

(43)

- a. *Ik heb op Piet gerekend, maar niet onder hem.
- b. *Janneke heeft aan mij getwijfeld maar niet tegen mij.
- d. *Ze verlangt naar hem, maar niet langs hem.
- e. *Die ouders gaan vreselijk onder haar gebukt, maar niet boven haar.
- f. *Tess heeft altijd bij mij gehoord, maar niet van mij.

Op basis van wat de contrastconstructies in (43) laten zien, zouden we kunnen concluderen dat voorzetselvoorwerpen, net als de preposities die we onder 2.2 bespraken, nooit een onbeklemtoond pronomen toestaan als complement. Uit (38)-(42) blijkt echter dat voorzetselvoorwerp-preposities wel een gereduceerd pronomen als complement kunnen nemen als er geen sprake is van topicalisatie. Ik neem aan dat de verklaring hiervoor ligt in het onderscheid tussen argumenten en adjuncten: adjuncten moeten per se klemtoon dragen, argumenten hebben die eigenschap niet. Dit brengt ons op de definitieve formulering van de hypothese waarvan we in (13) en (26) voorlopige versies zagen.

(44) Definitieve hypothese

Binnen een adjunct-PP moet altijd ergens klemtoon rusten, hierdoor ontstaat een contrastlezing. Wanneer de prepositie contrast toestaat, kan deze zelf beklemtoond worden en staat een onbeklemtoond pronomen toe als complement.

Binnen een argument-PP is klemtoon niet verplicht. Bij het triggeren van een contrastlezing (bijvoorbeeld door topicalisatie), is klemtoon echter wel verplicht en komt deze op het complement te liggen aangezien de prepositie geen contrast toestaat.

De argument-PP *bij mij/me in* (42a) heeft geen verplichte beklemtoning en dus is zowel het sterke pronomen als het gereduceerde toegestaan als complement. Als er een contrast uitgedrukt moet worden, dan is het complement hiervan altijd het onderwerp. De prepositie kan immers niet contrasteren, omdat deze geen semantische inhoud heeft. Door topicalisatie zoals in (42b) en (42c) wordt een contrast gesuggereerd. Het pitch accent moet op het complement komen en dus is (42b) welgevormd en (42c) onwelgevormd.

2.3.1 De prepositie door

Onder 2.2 beloofde ik terug te komen op *door*, op dit punt wil ik dat graag doen. In (22) hebben we Walravens voorbeeld met deze prepositie gezien en bij de bespreking merkte ik op dat zijn observatie mijns inziens onjuist is. Volgens Walraven kan *door* nooit samen met een onbeklemtoond pronomen voorkomen, wat mij betreft kan dat wel als de PP niet getopicaliseerd is. Omdat de prepositie bij topicalisatie geen onbeklemtoond pronomen bij zich mag hebben, is deze een voorbeeld van een prepositie die soms wel en soms geen gereduceerd pronomen als complement kan hebben. In (45) wordt het voorbeeld uit (22) weergegeven, maar nu zoals dit volgens mijn intuïties correct is.

(45)

- a. Het plan is door hem/'m mislukt
- b. Door hem is het plan mislukt.
- c. *Door 'm is het plan mislukt.

De prepositie *door* is een bijzonder geval. Er zijn namelijk contexten te bedenken waarin *door* ook bij topicalisatie vergezeld mag gaan van een onbeklemtoond pronomen: (46). Er zijn andere contexten dan die van Walraven te bedenken waarin *door* bij topicalisatie toch weer geen gereduceerd pronomen als complement kan nemen: (47).

(46)

- a. Een karavaan aan emoties is door mij/me getrokken.
- b. Door mij is een karavaan aan emoties getrokken.
- c. Door me is een karavaan aan emoties getrokken.

(47)

- a. Het huis wordt door de architecten/ze ingericht.
- b. Door de architecten wordt het huis ingericht.
- c. *Door ze wordt het huis ingericht.

We zien in (45)-(47) drie verschillende gebruiken van *door*, respectievelijk: causaal, locatief en passief. Het tweede voorbeeld staat bij topicalisatie wel een onbeklemtoond pronomen toe, maar het eerste en derde doen dat niet. Wederom lijkt het gebruik van de prepositie te bepalen hoe deze zich gedraagt. Locatieve *door* in (46) past onder 2.1 en laat ik hier daarom verder onbesproken. Causale *door* en passieve *door* horen echt hier onder 2.3 thuis en verdienen nog wat aandacht.

Hoewel causale en passieve *door* geen argumenten inleiden bij het werkwoord maar adjuncten, hebben PP's met deze preposities blijkbaar toch eigenschappen die beter passen bij argument-PP's: ze staan een onbeklemtoond pronomen toe, behalve bij topicalisatie. We noemen deze PP's quasi-argumenten: bepalingen die eigenschappen hebben van argumenten, maar het eigenlijk niet zijn. Als we zoeken naar een verklaring hiervoor, dan zijn de data in (47) nog het best te verklaren: de agens-thètarol (argument bij het werkwoord *inrichten*) kan bij een passieve zin optioneel optreden in een *door*-bepaling en hierdoor kan deze adjunct de eigenschappen van een argument krijgen. De data in (45) kunnen hierdoor echter niet worden verklaard, omdat *mislukken* een ergatief werkwoord is en andere argumenten naast de thema-thètarol (die al wordt ingevuld door *het plan*) structureel ontbreken.

2.4 Uitsluitend een gereduceerd pronomen, nooit een sterk pronomen

Wat eenvoudig vergeten zou kunnen worden in dit verhaal, is een stuk over preposities die alleen gevolgd kunnen worden door een onbeklemtoond persoonlijk voornaamwoord. Een dergelijk kopje lijkt misschien overbodig, omdat dit soort voorzetsels helemaal niet bestaan in het Nederlands. Toch is het opmerkelijk dat Walraven er niet over spreekt, hierdoor lijkt het toeval dat we zulke preposities niet hebben.

Voor mijn betoog is het juist veelzeggend dat in het Nederlands geen voorzetsels voorkomen die uitsluitend door een gereduceerd pronomen kunnen worden gevolgd. Sterker nog: mijn hypothese voorspelt dat zulke preposities niet bestaan. Een onwelgevormde zin ontstaat immers als in de PP geen klemtoon kan worden toegekend. Bij preposities die een sterk pronominaal complement nemen, kan binnen de PP altijd klemtoon worden gevestigd, namelijk op dit pronomen. Mijn hypothese verklaart dus de werkelijkheid: er bestaat geen situatie waarin PP met een sterk pronomen onwelgevormd is.

2.5 Onafhankelijk bewijs: scrambling en extrapositie

We hebben in de definitieve hypothese gezien dat binnen een adjunct-PP altijd ergens klemtoon moet rusten. Als de prepositie contrast toestaat, kan deze zelf beklemtoond worden, anders moet er klemtoon op het complement. Binnen een argument-PP is klemtoon niet verplicht. Bij het triggeren van contrast (bijvoorbeeld door topicalisatie of een contrastconstructie), is klemtoon echter wel verplicht. Aangezien een argument-prepositie geen contrast toestaat, komt de klemtoon dan op het complement.

Op basis hiervan kunnen we een voorspelling doen voor wat de data ons laten zien als we gaan kijken naar andere verplaatsingsoperaties voor PP's: scrambling en extrapositie. Ik verwacht dat de data bij scrambling hetzelfde zullen laten zien als die bij topicalisatie. Bij extrapositie verwacht ik iets anders, namelijk dat alleen de adjuncten die niet kunnen contrasteren, niet vergezeld kunnen gaan van een gereduceerd pronomen.

2.5.1 Scrambling

Topicalisatie van een PP maakt deze prominenter en levert, zoals we hebben kunnen zien, een bepaald contrast op. Scrambling is, gelijk topicalisatie, een manier om de PP prominenter te maken. Ik verwacht daarom dat gescrambelde PP's klemtoon moeten dragen. Net als bij topicalisatie is het hierbij niet relevant of we te maken hebben met een argument of een adjunct. Het belangrijkste is dit: als de prepositie contrast toestaat, dan kan deze bij scrambling beklemtoond worden en een onbeklemtoond pronomen als complement nemen, anders moet er klemtoon op het complement.

In totaal geef ik zes voorbeelden: twee met een prepositie die een argument inleidt (48)-(49), twee met een contrastgevoelige prepositie die een adjunct inleidt (50)-(51) en twee met een prepositie die niet kan contrasteren en een adjunct inleidt (52)-(53).

(48)

- a. Hij heeft al die jaren op mij/me gerekend.
- b. Hij heeft op mij/*me al die jaren gerekend.

(49)

- a. Ze heeft sinds hun jeugd naar hem/'m verlangd.
- b. Ze heeft naar hem/*'m sinds hun jeugd verlangd.

Deze data laten inderdaad zien dat een gescrambelde argument-PP, net als een getopicaliseerde, niet vergezeld kan gaan van een zwak pronomen. Scrambling suggereert een contrast, maar *op* in (48) heeft geen betekenis en staat dat contrast dus niet toe. Voor *naar* in (49) geldt hetzelfde. Het contrast en daarmee de klemtoon moeten dus verschuiven naar het complement. Aangezien een gereduceerd pronomen geen klemtoon kan dragen, zijn alleen gescrambelde argument-PP's met een sterk pronomen welgevormd.

(50)

- a. Piet is gisteravond op jou/je in slaap gevallen.
- b. Piet is op jou/je gisteravond in slaap gevallen.

(51)

- a. Het kind heeft uren naast haar/ d'r gelopen.
- b. Het kind heeft naast haar/d'r uren gelopen.

In (50) en (51) zien we voor adjunct-PP's die kunnen contrasteren precies wat we zouden verwachten: hetzelfde als bij topicalisatie. Klemtoon binnen een adjunct-PP is verplicht. De preposities *op* in (50) en *naast* in (51) hebben verschillende semantische alternatieven (bijvoorbeeld: *achter*, *bij*, *langs* of *voor*) en staan dus contrast toe. Zowel in de normale volgorde als bij scrambling kan er daardoor klemtoon op de prepositie zelf en mag deze vergezeld gaan van een gereduceerd pronomen.

(52)

- a. Hij heeft Marie volgens mij/*me gekust.
- b. Hij heeft volgens mij/*me Marie gekust.

(53)

- a. Ik heb die betrekking dankzij hem/*'m gekregen.
- b. Ik heb dankzij hem/*'m die betrekking gekregen.

Deze data geven ons opnieuw bewijs voor de geldigheid van de hypothese in (44). In (52) en (53) zien we de adjunct-PP's *volgens* en *dankzij* die niet kunnen contrasteren. Omdat klemtoon binnen adjunct-PP's verplicht is, maar de prepositie zelf niet kan contrasteren, moet het complement contrasteren en klemtoon dragen. Een zwak complement kan geen klemtoon dragen en dus mogen de preposities *volgens* en *dankzij* nooit gevolgd worden door een gereduceerd pronomen.

2.5.2 Extrapositie

Bij extrapositie verschuift een PP naar een plaats achter het werkwoord. Op deze manier wordt de PP minder prominent gemaakt dan die in zijn normale positie is. Een minder prominent gemaakte PP levert weinig tot geen contrast op. We verwachten dat argumenten, omdat ze normaliter geen verplichte klemtoon binnen de PP hebben, na extrapositie zonder problemen vergezeld kunnen gaan van een gereduceerd pronomen. Binnen een adjunct-PP moet echter altijd klemtoon rusten, dus

verwachten we dat bij extrapositie alleen de preposities die kunnen contrasteren vergezeld kunnen gaan van een gereduceerd pronomen.

Ik ga verder met dezelfde zes voorbeelden als onder 2.5.1, maar nu zijn de PP's geëxtraponeerd: twee met een prepositie die een argument inleidt (54)-(55), twee met een contrastgevoelige prepositie die een adjunct inleidt (56)-(57) en twee met een prepositie die niet kan contrasteren en een adjunct inleidt (58)-(59).

(54)

- a. Hij heeft al die jaren op mij/me gerekend.
- b. Hij heeft al die jaren gerekend op mij/me.

(55)

- a. Ze heeft sinds hun jeugd naar hem/'m verlangd.
- b. Ze heeft sinds hun jeugd verlangd naar hem/'m.

De geëxtraponeerde argument-PP's doen precies wat we verwachten: de minder prominente plaats van de PP suggereert geen contrastlezing. Dit zorgt ervoor dat de PP's gevrijwaard blijven van verplichte beklemtoning en dus kunnen de preposities *op* en *naar* zowel in hun basispositie als na extrapositie een gereduceerd pronomen als complement nemen.

(56)

- a. Piet is gisteravond op jou/je in slaap gevallen.
- b. Piet is gisteravond in slaap gevallen op jou/je.

(57)

- a. Het kind heeft uren naast haar/ d'r gelopen.
- b. Het kind heeft uren gelopen naast haar/d'r.

Deze data laten ons zien dat adjunct-preposities die kunnen contrasteren, zoals verwacht, in elke positie met een onbeklemtoond pronomen kunnen voorkomen. Beklemtoning binnen een adjunct-PP is altijd verplicht, ook al wordt er geen contrast gesuggereerd. De contrastmogelijkheden van adjunct-preposities zijn echter bepalend voor hun mogelijkheid om klemtoon te kunnen dragen. Aangezien de preposities *op* en *naast* kunnen contrasteren, kunnen ze ook klemtoon dragen en staan ze een zwak pronomen toe als complement.

(58)

- a. Hij heeft Marie volgens mij/*me gekust.
- b. Hij heeft Marie gekust volgens mij/*me.

(59)

- a. Ik heb die betrekking dankzij hem/*'m gekregen.
- b. Ik heb die betrekking gekregen dankzij hem/*'m.

Tot slot bevestigen de voorbeelden (58) en (59) het verwachtingspatroon opnieuw: adjunct-preposities die niet kunnen contrasteren staan nooit een onbeklemtoond pronomen toe als complement, dus ook niet na extrapositie. Aangezien *volgens* en *dankzij* geen contrast toestaan, staan zij geen beklemtoning toe. De klemtoon en het contrast moeten dus op het complement komen en als gevolg hiervan kan dit complement geen gereduceerd pronomen zijn.

3. Prepositiestranding

J. Zwarts (1997) observeert dat Nederlandse preposities verdeeld kunnen worden in twee groepen: type A en type B. Een A-prepositie kan volgens hem vergezeld gaan van een R-pronomen en kan daarmee stranden. Een B-prepositie kan niet vergezeld gaan van een R-pronomen en kan dus ook niet stranden. Een verklaring voor deze tweedeling zit volgens J. Zwarts in de syntactische complexiteit van de prepositie. Terwijl ik een inventaris opmaak van zijn analyses, zal blijken dat zijn theorie op verschillende punten rammelt en geen goede verklaring geeft voor de voorbeelden die ik aandraag. Ik doe daarom een voorstel voor een andere hypothese.

Een verklaring voor de data ligt in de verbondenheid van de prepositie met het werkwoord. Een prepositie die niet is verbonden met het werkwoord en zich als eiland gedraagt, kan niet stranden. Een prepositie die als (quasi-)argument verbonden is met het werkwoord, kan wel stranden.

3.1 A-preposities

J. Zwarts betoogt in zijn artikel dat alleen preposities van type A ‘echte’ preposities zijn. Hij observeert een aantal verschijnselen die dit ondersteunen: de hoge frequentie waarmee deze preposities voorkomen in geschreven en gesproken taal en het feit dat kinderen deze preposities als eerste verwerven [J. Zwarts 1997: 1096]. Enkele voorbeelden van A-preposities vinden we in (60).⁷

(60) aan, achter, bij, door, met, naar, naast, om, onder, op, tegen, uit, voor

Een A-prepositie kan vergezeld gaan van een R-pronomen en daarmee stranden. In (61) zien we hoe dat in de praktijk werkt: eerst zien we een PP in een normale zin, daarna die zin met een R-pronomen binnen de PP en tot slot de zin waarin het R-pronomen is ontsnapt uit de PP en de prepositie gestrand achterblijft.

(61)

- a. Jan vertrouwt op zijn gevoel.
- b. Jan vertrouwt daarop.
- c. Daar_i vertrouwt Jan op t_i.

Volgens J. Zwarts zijn preposities van type A de enige voorbeelden van de categorie P: een gesloten klasse van korte preposities die in de basis van de taal voorkomen en niet geleend zijn uit bijvoorbeeld andere klassen of talen [1997: 1101-1102]. Het belangrijkste is dat de A-preposities syntactisch simpel zijn: ze zijn hoofden van categorie P: (62). De PP uit (61a) heeft dan de structuur die in (63) wordt weergegeven.

(62) P

[J. Zwarts 1997: 1102]

(63)

- a. [_{PP} P [DP]]
- b. op zijn gevoel

Een R-pronomen moet in een speciale +R-specificeerderpositie staan, die tegelijkertijd een ontsnappingsluik is om het R-pronomen uit de PP te verplaatsen [J. Zwarts 1997: 1097-1098]. Preposities van type A hebben zo een +R-positie. De PP uit (61b) heeft dan de structuur zoals in (64).

⁷ Ik heb niet alle preposities die ik in dit hoofdstuk behandel opgenomen in (60) en (67), omdat dit tot wijdloopigheid zou leiden. Een genummerd overzicht van J. Zwarts' preposities is daarom integraal opgenomen in bijlage 2.

(64)

- a. [_{PP} +R [_P P NP]]
b. daar op

[J. Zwarts 1997: 1097]

Op dit punt moeten we een eerste zwakte in J. Zwarts' verhaal belichten. De A-preposities staan namelijk niet onvoorwaardelijk P-stranding toe. In (61) is *op* de prepositie die geselecteerd wordt om het voorzetselvoorwerp bij *vertrouwen* in te leiden en is stranding toegestaan. In (65) gebruiken we *op* om een bijwoordelijke bepaling van plaats en in (66) om een bijwoordelijke bepaling van tijd in te leiden en levert stranding een onwelgevoerde zin op.

(65)

- a. Jan kust Marie op het schoolplein.
b. *Jan kust Marie daarop.
c. *Daar_i kust Jan Marie op t_i.

(66)

- a. Jan kust Marie op dinsdag.
b. *Jan kust Marie daarop.
c. *Daar_i kust Jan Marie op t_i.

J. Zwarts construeert geen concrete voorbeelden met zijn preposities, maar noemt slechts een lijst woorden en wat abstracte structuren. Hij maakt ook geen onderscheid tussen de manieren waarop een prepositie kan worden gebruikt. We zagen dit ook al bij Walraven: ook hij maakte geen onderscheid tussen de verschillende semantische waardes of grammaticale functies die een prepositie kan hebben. Dat dit onderscheid wel relevant is, heb ik in hoofdstuk 2 al duidelijk gemaakt. De voorbeelden in (65)-(66) laten opnieuw het belang zien van het gebruik van de prepositie voor zijn eigenschappen, want hoewel de PP's in deze voorbeelden dezelfde structuur zouden moeten hebben als de PP in (61), kan er toch geen R-pronomen op worden losgelaten.

3.2 B-preposities

Preposities van type B zijn volgens Zwarts geen 'echte' preposities. Ze komen veel minder voor dan die van type A, veel ervan worden alleen gebruikt in formele (vaak geschreven) taal, ze komen haast niet voor in dialecten en ze komen niet voor in kindertaal, wat erop wijst dat ze later worden verworven [J. Zwarts 1997: 1096]. Enkele voorbeelden van B-preposities vinden we in (67).

(67) aangaande, beneden, dankzij, inclusief, namens, ondanks, te, vanwege, volgens, zonder

Een B-prepositie kan in tegenstelling tot een A-prepositie nooit vergezeld gaan van een R-pronomen en daarmee stranden. In (68) is respectievelijk hetzelfde te zien als in (61) en wordt duidelijk dat B-preposities inderdaad geen R-pronomen en dus geen stranding toestaan.

(68)

- a. Marie handelt volgens de regels.
b. *Marie handelt daar volgens.
c. *Daar_i handelt Marie volgens t_i.

J. Zwarts beweert dat preposities van type B niet te vergelijken zijn met die van type A: ze zijn geen hoofden van categorie P, maar ze komen uit andere categorieën en uit andere talen en zijn aangekleed als preposities [1997: 1001-1002]. B-preposities zijn syntactisch complex: het zijn syntactische structuren waarvan het hoogste hoofd een P is en het lagere hoofd een lid is van de

grote syntactische categorieën (zelfstandig naamwoord, werkwoord, adjectief of nog een prepositie): (69). De PP uit (68a) heeft dan de structuur zoals in (70).

(69) [_{PP} P [_{LP} L [_{DP} ...]]]

[J. Zwarts 1997: 1002]

(70)

a.	[_{PP}	P		[_{VP}	DP	V]]
b.		-s			de regels	volgen
c.		volgens			de regels	t

Preposities van type B kunnen niet vergezeld gaan van een R-pronomen. J. Zwarts legt aan de hand van de structuur in (71) uit hoe dat komt [1997: 1103-1104, mijn vertaling]: “Het R-pronomen kan niet verplaatsen uit het LP-complement van de prepositie naar de specificerder van die prepositie. Waarom is dit zo? We zullen de verklaring in Van Riemsdijk (1978) aannemen die is gebaseerd op een theorie van eilanden en ontsnappingsluiken. De zogenaamde head-constraint verbiedt extractie van α uit HP als α wordt ge-c-commandeerd door het hoofd H van HP. Deze constraint kan worden misleid door α door de specificerder van HP te verplaatsen. We zagen in sectie 2.1 dat R-pronomen uit (normale) PP’s kunnen worden geëxtraheerd, omdat PP’s een speciale +R-specificerder positie hebben die als een ontsnappingsluik dient. Alhoewel, als een dergelijk ontsnappingsluik niet beschikbaar of bereikbaar is voor een R-pronomen, dan is HP een eiland. Als we aannemen dat de ingebedde LP geen +R-specificerder heeft, dan is er geen ontsnappingsluikroute van de lagere positie naar de hogere PP-specificerder. Verder, het R-pronomen in één directe stap van de lagere positie naar de specificerder van PP verplaatsen zou de subadjacency-condition die ook wordt aangenomen in Van Riemsdijk (1978) schenden.”

(71) * [_{PP} +R_i P [_{LP} ... t_i ...]]

[J. Zwarts 1997: 1003]

Hoewel een theorie gebaseerd op complexiteit aantrekkelijk is, gaat deze in een aantal gevallen niet helemaal op. In de lijst van A-preposities staan namelijk enkele voorbeelden die verdacht veel lijken op complexe preposities, maar die geen problemen hebben met R-pronomen: *voorbij*, *tegenover*, *langs*, *naast*, evenals preposities die zijn samengesteld uit *voor/achter/boven/onder/binnen/buiten* en *aan/in/op*. De preposities *voorbij*, *tegenover* en de samengestelde preposities bestaan ieder uit twee P’s. Deze preposities bestaan dus uit twee hoofden: J. Zwarts’ voornaamste kenmerk van de complexe preposities in lijst B. Zijn aanname om te verklaren waarom ze toch een R-pronomen toestaan: ze zijn niet syntactisch complex, maar morfologisch complex [J. Zwarts 1997: 1110 noot 12]. Wat precies het verschil hiertussen is, wordt niet duidelijk. Met betrekking tot *langs* (historisch complex: *lang* + *s*) en *naast* (historisch complex: superlatief van *na*) zegt hij dat sprekers van het Nederlands hier geen enkele structurele complexiteit herkennen, maar hij legt niet uit waarom dat bij *langs* dan anders is dan bij bijvoorbeeld *middels* uit zijn B-lijst.

In de lijst van B-preposities staat ook een prepositie die daar op het eerste gezicht absoluut niet thuishoort. Tussen alle ‘syntactisch complexe preposities’ vinden we *te*. J. Zwarts stelt dat het bij *te* weliswaar onwaarschijnlijk is dat deze uit twee hoofden bestaat, maar dat we bij dit woord naar de fonologie moeten kijken. Van korte woorden met een C+schwa-fonologie zoals *te* neemt hij aan dat ze alleen in functionele categorieën voorkomen [J. Zwarts 1997: 1108-1109]. Volgens J. Zwarts is *te* daarom een van de weinige volwaardige functionele preposities van het Nederlands. De afwezigheid van een R-pronomen en P-stranding past volgens hem bij het feit dat het onmogelijk is om het complement van een functioneel hoofd te verplaatsen. Dit uitstapje naar functionele categorieën is een zwak punt in zijn betoog. Dat de functionaliteit van *te* een rol speelt bij het toestaan van R-pronomen en stranding, maakt J. Zwarts’ verdeling op basis van syntactische complexiteit een stuk minder aannemelijk.

Op dit punt moeten we opmerken dat J. Zwarts in feite niet één kenmerk neemt om te bepalen in welke lijst de preposities thuishoren, maar al vier kenmerken onderscheidt die bepalend zijn voor zijn categorisatie. Allereerst noemt hij syntactische complexiteit, maar via voetnoten en sub-kopjes ontdekken we dat ook morfologische complexiteit, historische complexiteit en functionaliteit een rol spelen. Verder zien we door het verschil tussen (58) en (62)-(63) dat ook het gebruik van de prepositie invloed heeft bij het toestaan van R-pronomen en P-stranding en daar heeft hij het niet eens over.

Een laatste punt van kritiek: J Zwarts geeft slechts een zeer beperkte selectie van Nederlandse voorzetsels weer. De A-lijst bevat 25 afzonderlijke preposities en de B-lijst 57. In totaal komen we uit op 82 voorzetsels, samengestelde preposities niet meegerekend. In het *Groot woordenboek van de Nederlandse taal* staan maar liefst ruim 150 voorzetsels [Redactie Van Dale Tjerk Hacquebord, p.c.]. Daarnaast geeft Loonen in zijn proefschrift een lijst van maar liefst 528 Nederlandse voorzetsels [2003: bijlage A]. Al met al is dit voldoende om te stellen dat J. Zwarts' observaties en analyses hier en daar wringen en zijn lijsten verre van compleet zijn.

3.3 Een alternatieve benadering

We hebben gezien dat het onderscheid tussen preposities die wel en die niet kunnen stranden niet volledig op basis van syntactische complexiteit kan worden gemaakt. In lijn met mijn betoog in hoofdstuk 2 zou een aantrekkelijke alternatieve verklaring voor het al dan niet voorkomen van prepositiestranding gebaseerd zijn op klemtoon en contrast. Een dergelijke verklaring gaat helaas niet op. Ik leg uit waar het goed gaat en waar het misloopt aan de hand van de structuur in (72): na stranding blijft de prepositie achter, het R-pronomen is naar voren verplaatst.

(72) [+R_i] ... [_{PP} P t_i]

Laten we beginnen met gevallen waarin een theorie die is gebaseerd op klemtoon en contrast wel opgaat. We hebben in hoofdstuk 2 gekeken naar argument-PP's. Deze hoeven niet beklemtoond te worden en hebben geen contrasterende tegenhanger. Hierdoor kan de PP, die bestaat uit een prepositie en *trace*, na stranding door het R-pronomen onbeklemtoond achterblijven en resulteert P-stranding dus in een welgevormde uiting. In (61c) zagen we een voorbeeld van een voorzetselvoorwerp met *op*, een prepositie uit de A-lijst, dat inderdaad welgevormd is.

In hoofdstuk 2 hebben we ook aangenomen dat binnen een adjunct-PP altijd klemtoon moet rusten en dat er alleen klemtoon op de prepositie mag als die contrast toestaat. Na verplaatsing van het R-pronomen moet de klemtoon binnen de PP op de prepositie komen, aangezien *trace* niet beklemtoond kan worden. We verwachten op basis hiervan dat preposities die geen contrast toestaan, niet kunnen stranden. Voor *volgens* hebben we met de contrastconstructie in (35a) vastgesteld dat deze niet contrasteerbaar is en in (68c) zien we dat deze prepositie inderdaad niet kan stranden.

De preposities in de B-lijst van J. Zwarts kunnen niet stranden. Als ze allemaal ook niet contrasteerbaar zijn, dan gaat een theorie die is gebaseerd op klemtoon en contrast voor deze preposities op. In (67) zagen we, naast *volgens*, enkele andere voorbeelden van de B-preposities. Voor *aangaande*, *namens* en *vanwege* is het inderdaad ook niet mogelijk om een contrasterende tegenhanger te bedenken. Voor *dankzij* ligt dat anders: die kan contrasteren met *ondanks*. In 2.2.2 ontdekten we echter dat dit geen descriptief, maar een metalinguïstisch contrast is. Tot zover gaat het goed: geen contrast staat gelijk aan geen stranding.

We houden in (67) echter een aantal twijfelgevallen over: *beneden*, *inclusief* en *zonder*. Voor deze preposities is het niet moeilijk om een alternatief te bedenken: *boven*, *exclusief* en *met* komen als eerste bovendrijven. We zouden verwachten dat er klemtoon op deze preposities kan en ze zouden moeten kunnen stranden, dat kunnen ze echter niet. Om uit te sluiten dat alleen metalinguïstisch contrast is toegestaan, zoals bij *dankzij*, bekijken we in (73) descriptieve contrastconstructies met deze preposities.

(73)

- a. Mieren hebben hun huis niet boven, maar wel beneden de grond.
- b. ??De prijs is niet exclusief, maar wel inclusief de schoonmaakkosten.
- c. ?We gaan niet met, maar wel zonder onze ouders op vakantie.

In (73b) blijkt het voor *inclusief* erg lastig om descriptief te contrasteren: de contrastconstructie levert een wat onnatuurlijke zin op. Op basis hiervan kunnen we aannemen dat deze prepositie slechts een metalinguïstisch contrast toestaat. Voor *zonder* is dat in mindere mate het geval: de zin in (73c) klinkt beter dan die in (73b), maar niet zo goed als die met *beneden* in (73a). Hoewel *beneden* en *zonder* thuishoren in de B-lijst omdat ze niet kunnen stranden, zijn ze tot op zekere hoogte contrasteerbaar. Dit levert een probleem op voor een verklarende theorie op basis van klemtoon en contrast.

Een ander probleem voor een theorie op basis van klemtoon en contrast zijn de preposities uit de A-lijst. Deze kunnen alleen stranden op het moment dat hun PP als argument verbonden is aan een werkwoord. Op het moment dat ze fungeren als adjunct-PP's, zoals in (65) en (66), zijn ze weliswaar contrasteerbaar, maar levert prepositiestranding een onwelgevormde uiting op. In de B-lijst ging het om één of twee preposities die wellicht een uitzondering vormden op een theorie die was gebaseerd op klemtoon en contrast. De preposities uit de A-lijst halen de hele theorie onderuit aangezien ze stuk voor stuk te contrasteren zijn, maar als onderdeel van een adjunct-PP geen stranding toestaan.

3.3.1 Een beter alternatief

De verklaring voor wel of geen prepositiestranding ligt blijkbaar niet in de mogelijkheid van de prepositie om te contrasteren en klemtoon te dragen. Wat waarschijnlijker zal blijken, is dat een verklaring ligt in de verbondenheid van de prepositie met het werkwoord. Een (quasi-)argument-PP is verbonden met het werkwoord en kan stranden. Een adjunct-PP is niet verbonden met het werkwoord, gedraagt zich als eiland en kan niet stranden.

In (65)-(66) zagen we dat prepositiestranding met preposities uit de A-lijst niet onbeperkt mogelijk was. Het R-pronomen kon niet verplaatsen uit een bijwoordelijke bepaling van plaats of tijd. Deze adjunct-PP's zijn onderhevig aan een zogenaamde island-constraint: verplaatsing uit een 'eiland' is niet mogelijk. Als we aannemen dat J. Zwarts' A-preposities soms en zijn B-preposities altijd een adjunct inleiden dat zich gedraagt als een eiland, verklaart dit waarom die preposities nooit gestrand kunnen worden.

We zagen dat bij een voorzetselvoorwerp prepositiestranding wel mogelijk was. Een verklaring hiervoor kan erin liggen dat deze PP een argument is bij het werkwoord: het is geen op zichzelf staande woordgroep (geen eiland), maar de PP wordt verplicht geselecteerd door het werkwoord. Een argument-PP is echter niet de enige PP waaruit een R-pronomen kan verplaatsen: bekijk (74)-(78). Hier zien we dat ook uit bijwoordelijke bepalingen van middel, passieve *door*-bepalingen, datieve PP's, benefactieve PP's, en directionele argument-PP's een R-pronomen kan verplaatsen [Ruys 2008: 559-562]. Hetzelfde geldt voor bijwoordelijke bepalingen van causaliteit: (79).

(74)

- a. Ik heb het bed met een Zweedse sleutel in elkaar gezet.
- b. Hier_i heb ik het bed mee _{t_i} in elkaar gezet.

(75)

- a. De bouwtekening werd door een vieze schoen bevuild.
- b. Waar_i werd de bouwtekening door _{t_i} bevuild?

(76)

- a. Jan heeft een euro aan de hartstichting gedoneerd.
- b. Daar_i heeft Jan een euro aan t_i gedoneerd.

(77)

- a. De kinderen deden klusjes voor de bejaarden.
- b. Daar_i deden de kinderen klusjes voor t_i .

(78)

- a. Ze wandelen langs de marktkramen.
- b. Daar_i wandelen ze langs t_i .

(79)

- a. Grootvader is door een medische vergissing gestorven.
- b. Daar_i is grootvader door t_i gestorven.

Een verklaring voor de data in (74)-(79) kan erin liggen dat we in deze gevallen niet te maken hebben met argument-PP's of met adjunct-PP's, maar met quasi-argument-PP's. We hebben het daar onder 2.3 al kort over gehad in het kader van de passieve *door*-bepaling en de causale *door*-bepaling. Misschien kunnen werkwoorden naast een aantal verplichte argumenten, ook bepaalde adjuncten optioneel selecteren: quasi-argumenten. Dit zijn adjuncten die meer verbondenheid hebben met het werkwoord dan echte adjuncten, maar niet zo vast zitten aan het werkwoord dat ze verplicht worden geselecteerd als argument. Als we aannemen dat alleen preposities uit J. Zwarts' A-lijst (dus niet uit zijn B-lijst) een (quasi-)argument kunnen inleiden, kan dit verklaren waarom alleen preposities uit die lijst kunnen stranden.

Dat er een gedetailleerder onderscheid bestaat dan alleen tussen adjuncten en argumenten is al eerder geopperd. Pustejovsky (1995) geeft een fijnmazige classificatie van vier soorten argumenten voor werkwoorden. Hij onderscheidt: ware argumenten, default-argumenten, schaduwargumenten en ware adjuncten [Pustejovsky 1995: 62-67]. Ik beperk me hier enigszins en onderscheid drie soorten PP's: argument-PP's, quasi-argument-PP's en adjunct-PP's.

Het onderscheid tussen adjuncten en quasi-argumenten kunnen we demonstreren aan de hand van een werkwoord dat twee thètarollen heeft en geen voorzetselvoorwerp, zoals *kussen*. In (65) zagen we al dat een locatieve PP bij dit werkwoord niet gestrand kan worden, hieronder is dat nog eens weergegeven als (80). In (81) zien we hetzelfde werkwoord, met opnieuw een locatieve PP, maar dit keer is stranding wel toegestaan.

(80)

- a. Jan kust Marie op het schoolplein.
- b. *Daar_i kust Jan Marie op t_i .

(81)

- a. Jan kust Marie op haar wang.
- b. Daar_i kust Jan Marie op t_i .

We weten dat *kussen* geen voorzetselvoorwerp heeft, geen derde argument, maar blijkbaar is de PP *op haar wang* in (81) zo nauw verbonden met het werkwoord dat er niet langer sprake is van een eiland zoals bij de PP *op het schoolplein* in (80). De prepositie kan door deze nauwere verbondenheid met het werkwoord stranden. Waar we in (80) te maken hebben met een echte adjunct-PP en stranding niet is toegestaan, zien we in (81) een voorbeeld van een quasi-argument-PP. Ook de PP's die we in (74)-(79) zijn quasi-argument-PP's. Door hun verbinding met het werkwoord ontsnappen ze aan de island-constraint en is prepositiestranding mogelijk.

3.3.2 De positie van adjuncten ten opzichte van (quasi-)argumenten

Wanneer we aannemen dat de mogelijkheid om een prepositie te stranden wordt bepaald door diens verbondenheid met het werkwoord en we die verbondenheid testen door te bekijken of de prepositie kan stranden, hebben we een klassiek voorbeeld van een cirkelredenering. De aanname wordt een stuk sterker als we deze met een onafhankelijke test kunnen controleren. De test waar we naar op zoek zijn, zou bloot moeten leggen dat adjunct-PP's een andere positie innemen ten opzichte van het werkwoord dan (quasi-)argument-PP's.

Ruys (2008) heeft de ongemarkeerde positie van argument-PP's, predicatieve PP's en adverbiale PP's bepaald en kwam voor de verschillende typen PP's die hij onderzocht uit op de volgorde in (82). We zouden kunnen proberen te bepalen op welke plaats adjunct-PP's binnen deze volgorde voorkomen.

(82)					[Ruys 2008: 584]
OB	AP _{Pred}	PP _{Instr}	PP _{by}	PP _{Arg}	V
NEG			PP _{Ben}	PP _{Dat}	
				PP _{Dir}	
				PP _{Pred}	

Gebruik maken van Ruys' volgorde is echter om twee redenen geen optimale test. Beide redenen hebben te maken met de manier waarop Ruys aan die volgorde is gekomen: door te kijken naar de distributie van gestrande preposities en preposities met een zwak pronominaal complement. Ten eerste is zijn volgorde gedeeltelijk gebaseerd op prepositiestranding en daarmee blijven we in de cirkelredenering hangen waar we juist uit proberen te ontsnappen. We zouden om dat te omzeilen kunnen kijken naar de distributie van preposities met een zwak pronomen, maar dan stuiten we op het tweede probleem: de B-preposities, waarvan we graag de positie zouden willen bepalen, staan in principe geen onbeklemd pronomen toe en dus kan de distributie hiervan niet als test gebruikt worden.

Omdat ik te weten wil zien te komen welke positie een adjunct-PP heeft ten opzichte van het werkwoord en van (quasi-)argument-PP's en ik geen betere test heb, ga ik toch gebruik maken van Ruys' volgorde. De resultaten van mijn tests moeten met enig voorbehoud bekeken worden, omdat ze dus niet geheel onafhankelijk verkregen zijn.

Ruys heeft niet gekeken naar de ongemarkeerde positie van preposities die nooit gestrand kunnen worden, omdat prepositiestranding één van zijn tests was om die ongemarkeerde positie te bepalen. Hij heeft wat wij adjunct-PP's noemen (o.a. bijwoordelijke bepalingen van plaats en tijd, evenals de B-preposities van J. Zwarts) dus onbesproken gelaten. We gaan nu Ruys' volgorde gebruiken om te bepalen wat de meest natuurlijke plaats is waarin een adjunct-PP kan voorkomen ten opzichte van een quasi-argument-PP, een argument-PP en het werkwoord.

We bekijken alleen volgordes waarin de quasi-argument-PP aan de argument-PP voorafgaat, omdat Ruys bepaald heeft dat dit de ongemarkeerde volgorde is voor deze typen preposities. Het heeft geen zin om te kijken naar adjunct-PP's ten opzichte van andere PP's in hun gemarkeerde posities, omdat we op zoek zijn naar een zo natuurlijk mogelijke volgorde. In (83) bekijken we een bijzin met een B-prepositie, een bepaling van middel (PP_{Instr}) en een voorzetselvoorwerp (PP_{Arg}). In (84) doen we hetzelfde, maar is de B-prepositie vervangen door een bijwoordelijke bepaling van plaats.

(83)

- a. ...dat Jan vanwege zijn straatverbod met een verrekijker naar Marie heeft gekeken
- b. ...dat Jan met een verrekijker vanwege zijn straatverbod naar Marie heeft gekeken
- c. ??...dat Jan met een verrekijker naar Marie vanwege zijn straatverbod heeft gekeken

(84)

- a. ...dat Jan op het schoolplein met een verrekijker naar Marie heeft gekeken
- b. ...dat Jan met een verrekijker op het schoolplein naar Marie heeft gekeken
- c. ?...dat Jan met een verrekijker naar Marie op het schoolplein heeft gekeken

In (83a) en (84a) zien we een bijzin met de volgorde: adjunct-PP, quasi-argument-PP, argument-PP, werkwoord. De zinnen zijn welgevormd en de volgorde waarin de PP's voorkomen is hier het meest natuurlijk, het meest ongemarkeerd. We zien in (83b) en (84b) een bijzin met: quasi-argument-PP, adjunct-PP, argument-PP, werkwoord. De zinnen zijn welgevormd, maar de volgorde is gemarkeerd. De quasi-argument-PP *met een verrekijker* is hier veel prominenter dan in (83a) en (84a). De volgorde die we overhouden zien we in (83c) en (84c): quasi-argument-PP, argument-PP, adjunct-PP, werkwoord. Deze volgorde is zwaar gemarkeerd: zowel *met een verrekijker* als *naar Marie* heeft een prominentere positie dan in (83ab) en (84ab). De zinnen, vooral (83c), bevinden zich in het grijze gebied tussen welgevormd en onwelgevormd. Voor mij is de inhoud van (83c) zelfs nauwelijks meer te begrijpen. Met enig voorbehoud kunnen we op basis van de data in (83) en (84) stellen dat een plaats ver van het werkwoord voor een adjunct-PP het meest natuurlijk is.

Het is aannemelijk dat een PP die zijn basispositie ver van het werkwoord heeft, minder verbondenheid heeft met het werkwoord dan een PP die zijn basispositie dicht bij het werkwoord heeft. Dit is in lijn met de verklaring voor wel of geen prepositiestranding die we aankondigden: een (quasi-)argument-PP is verbonden met het werkwoord (staat dicht bij het werkwoord) en kan stranden, een adjunct-PP is niet verbonden met het werkwoord (staat ver van het werkwoord, gedraagt zich als eiland) en kan niet stranden.

4. Besluit

Bij aanvang van dit betoog kondigde ik aan op zoek te gaan naar een verklaring voor de data in (1) en (2). Die data lieten ons zien dat in het Nederlands twee verschijnselen samen voorkomen of samen niet voorkomen: preposities met een gereduceerd pronomen en prepositiestranding. In het eerste hoofdstuk zagen we dat verschillende auteurs zich hebben gebogen over het samengaan van deze verschijnselen: Abels (2001) ontdekte dat talen of beide verschijnselen wel bezitten of beide niet; Ruys (2008) ontdekte dat in een positie of beide verschijnselen wel kunnen voorkomen, of beide niet.

De data in (1) en (2), evenals de observaties van Abels en Ruys, deden vermoeden dat er een dieper verband schuilgaat achter al deze observaties. Ik deed een ingewikkeld voorstel om aan te kunnen nemen dat een dergelijk verband inderdaad bestaat: Abels' talen die beide verschijnselen missen, hebben alleen preposities die beide verschijnselen niet toestaan en dit zijn preposities die alleen in Ruys' gemarkeerde posities kunnen voorkomen. Abels' talen die beide verschijnselen bezitten, hebben alleen preposities die beide verschijnselen laten zien en dit zijn preposities die kunnen voorkomen in wat Ruys ongemarkeerde posities noemt.

Ik kondigde al aan dat een diepere analyse van dit grotere geheel geen onderwerp zou zijn van mijn onderzoek. Dat is niet toevallig. Na de onafhankelijke inspectie van preposities met een gereduceerd pronomen in hoofdstuk 2 en van prepositiestranding in hoofdstuk 3, blijkt het verband zoals dat in het theoretisch kader werd geschetst namelijk te ontbreken. Voorbeelden zoals in (1), waarin de prepositie zowel een zwak pronomen als complement kan nemen als gestrand kan worden door een R-pronomen, blijken steeds (quasi-)argument-PP's te bevatten. Bij voorbeelden zoals in (2), waarin de prepositie noch een zwak pronomen als complement kan nemen, noch kan worden gestrand, blijken we te maken te hebben met adjunct-PP's die geen contrast toestaan. De observatie die we in (1) en (2) zagen is dus onvolledig. We hebben in eerste instantie verzuimd te kijken naar adjunct-PP's die kunnen contrasteren: deze kunnen een gereduceerd pronomen als complement nemen, maar niet stranden.

We keren terug naar het theoretisch kader waarmee we openden. Na de observaties in hoofdstuk 2 en 3 kunnen we stellen dat Abels' verhaal niet opgaat: prepositiestranding en clitics als complement van een prepositie gaan in het Nederlands niet altijd samen. In sommige gevallen laat het Nederlands beide verschijnselen zien, in sommige gevallen beide niet en in sommige gevallen de één wel en de ander niet. Dit zet Abels' betoog op losse schroeven. Om te zien of zijn theorie echt de prullenbak in kan of dat het Nederlands wellicht één uitzondering vormt op de regel, zou gekeken moeten worden of andere talen ook gevarieerde data laten zien van prepositiestranding en preposities met een zwak pronominaal complement. Voor nu blijft dit onbesproken, toekomstig onderzoek moet hier zijn licht over laten schijnen.

Daarnaast kunnen we concluderen dat Ruys' observaties weliswaar correct zijn, maar ons een onvolledig beeld geven van prepositiestranding en preposities met een gereduceerd pronomen in het Nederlands. Ruys is op zoek naar de ongemarkeerde posities van PP's en bekijkt om die te vinden alleen PP's waarbij beide verschijnselen voorkomen. Hij gaat niet in op PP's die (een van) beide verschijnselen niet tonen, omdat hij hiervan niet kan testen wat hun basispositie is. Slechts in een voetnoot noemt hij dat het Nederlands ook preposities heeft die nooit een zwak pronominaal complement toestaan en dat deze preposities overeen lijken te komen met de preposities die geen stranding toestaan [Ruys 2008: 556 noot 11]. Hij zwijgt erover dat we in het Nederlands daarnaast preposities hebben die wel een zwak pronomen toestaan als complement, maar geen prepositiestranding.

Misschien zijn de Nederlandse adjunct-PP's die contrast toestaan juist het interessantst om nader te bestuderen. Ze laten immers niet zien wat we vanuit de literatuur verwachtten. In 3.3.2 heb ik getracht om dieper in te gaan op de verschillende strandingsmogelijkheden van adjuncten en argumenten en hoe deze mogelijkheden samenhangen met de verbondenheid van een prepositie aan het werkwoord. Helaas had ik geen goede, onafhankelijke, test. Het ontwikkelen van een betrouwbare test kan de strandingsmogelijkheden van preposities ophelderen en zal daarom onderwerp moeten zijn van nader onderzoek.

5. Referenties

- Abels, Klaus. 2001. *[P clitic]! - Why? Paper presented at the 4th European conference on formal description of Slavic Languages, Potsdam, University of Potsdam, November 28-30.
- Cardinaletti, Anna en Michal Starke. 1999. The typology of structural deficiency: a case study of the three classes of pronouns. *Clitics in the languages of Europe*, ed. Henk van Riemsdijk, 145-234. Berlijn: Walter de Gruyter.
- Geerts, G. en C.A. den Boon. 2005. *Groot woordenboek van de Nederlandse taal*. Utrecht: Van Dale.
- Haeseryn, Walter Jan Maria en anderen. 2012 *Elektronische Algemene Nederlandse Spraakkunst*. Versie 1.3. Via <http://ans.ruhosting.nl/e-ans/index.html>. (Voor het laatst geraadpleegd op 29-11-2012.)
- Huang, Yan. 2007. *Pragmatics*. Oxford: University Press.
- Loonen, Joeri. 2003. *Stante pede gaande van dichtbij langs AF bestemming @*. Ongepubliceerde dissertatie Universiteit Utrecht.
- Merchant, Jason. 2001. *The syntax of silence: sluicing, islands, and the theory of ellipsis*. Oxford: University Press.
- Pustejovsky, James. 1995. *The generative lexicon*. Cambridge: MIT Press.
- Ruys, Eddy. 2008. Stranding, weak pronouns, and the fine structure of the Dutch Mittelfeld. *Natural Language & Linguistic Theory* 26: 547-587.
- Walraven, Frans. 1979. Vooropplaatsing en accentuering van pronomina in PP's. *Gramma* 3: 205-208.
- Zwart, C. Jan-Wouter. 1997. *Morphosyntax of verb movement: a minimalist approach to the syntax of Dutch*. Dordrecht: Kluwer.
- Zwarts, Joost. 1997. Complex prepositions and P-stranding in Dutch. *Linguistics* 35: 1091-1112.

Bijlage 1: Voorbeelden uit Walraven (1979)

(1)

Op mij kun je altijd rekenen
*Op me kun je altijd rekenen

(2)

Je kunt altijd op hem/'m vertrouwen
Op hem kun je altijd vertrouwen
*Op 'm kun je altijd vertrouwen

(3)

Je kunt met hem/'m meereizen
Met hem kun je meereizen
*Met 'm kun je meereizen

(4)

Er was geen verstandig woord uit hem/'m te krijgen
Uit hem was geen verstandig woord te krijgen
*Uit 'm was geen verstandig woord te krijgen

(5)

Ze trokken aan hem/'m om hem/'m mee te krijgen
Aan hem trokken ze om hem/'m mee te krijgen
*Aan 'm trokken ze om hem/'m mee te krijgen

(6)

Het plan is door hem/*'m mislukt
Door hem is het plan mislukt
*Door 'm is het plan mislukt

(7)

Dodelijk vermoeid leunde de oude man tegen hem/'m aan
Tegen hem leunde dodelijk vermoeid de oude man
Tegen 'm leunde dodelijk vermoeid de oude man

(8)

We bleven om hem/*'m thuis
Om hem bleven we thuis
*Om 'm bleven we thuis

(9)

We hebben dat boek van hem/'m gekregen
Van hem hebben we dat boek gekregen
*Van 'm hebben we dat boek gekregen

(10)

Het kind met de ballon liep naast hem/'m
Naast hem liep het kind met de ballon
Naast 'm liep het kind met de ballon

(11)

Het voorwerp bleek onder hem/'m te liggen

Onder hem bleek het voorwerp te liggen

Onder 'm bleek het voorwerp te liggen

(12)

Er stond iemand bij hem/'m te praten

Bij hem stond iemand te praten

Bij 'm stond iemand te praten

(13)

Dat verhaal is volgens hem/*'m onjuist

Volgens hem is dat verhaal onjuist

*Volgens 'm is dat verhaal onjuist

(14)

De zoon ging ondanks hem/*'m emigreren

Ondanks hem ging de zoon emigreren

*Ondanks 'm ging de zoom emigreren

(15)

Ik heb die betrekking dankzij hem/*'m gekregen

Dankzij hem heb ik die betrekking gekregen

*Dankzij 'm heb ik die betrekking gekregen

(16)

Niemand reageerde er buiten jou/*je

Buiten jou reageerde er niemand

*Buiten je reageerde er niemand

(17)

Allen verlieten de ruimte met uitzondering van hem/*'m

Met uitzondering van hem verlieten allen de ruimte

*Met uitzondering van 'm verlieten allen de ruimte

(18)

Ik behaalde wel een voldoende, in tegenstelling tot hem/*'m

In tegenstelling tot hem behaalde ik wel een voldoende

*In tegenstelling tot 'm behaalde ik wel een voldoende

(19)

Over dat ongeluk heb ik met betrekking tot hem niets gehoord

Met betrekking tot hem heb ik over dat ongeluk niets gehoord

*Met betrekking tot 'm heb ik over dat ongeluk niets gehoord

Bijlage 2: A- en B-preposities uit J. Zwarts (1997)

A:

1. aan	15. onder
2. achter	16. op
3. bij	17. over
4. binnen	18. tegen
5. boven	19. tegenover
6. buiten	20. tot
7. door	21. tussen
8. in	22. uit
9. langs	23. van
10. met	24. voor
11. na	25. voorbij
12. naar	26. {voor, achter, boven, onder, binnen,
buiten} + {aan, in, op}
13. naast	
14. om	

B:

27. à	
28. aangaande	
29. behoudens	56. naargelang
30. beneden	57. nabij
31. benevens	58. namens
32. benoorden	59. niettegenstaande
33. beoosten	60. nopens
34. betreffende	61. omstreeks
35. bewesten	62. omtrent
36. bezijden	63. ondanks
37. bezuiden	64. ongeacht
38. blijkens	65. onverminderd
39. conform	66. overeenkomstig
40. contra	67. per
41. dankzij	68. qua
42. exclusief	69. richting
43. gedurende	70. rond
44. gegeven	71. sedert
45. getuige	72. sinds
46. gezien	73. staande
47. halverwege	74. te
48. hangende	75. tijdens
49. inclusief	76. trots
50. ingevolge	77. uitgezonderd
51. inzake	78. vanwege
52. jegens	79. versus
53. krachtens	80. via
54. luidens	81. volgens
55. middels	82. wegens
	83. zonder